

Ordliste

Vi har forsøgt at gøre ordlisten så letforståelig og praktisk som muligt uden at hænge os i vanskelige ligninger og lange forklaringer.

- A** **Aksel** En stang gennem midten af et hjul eller gennem forskellige dele af en knastskive. Den overfører kraft via en transmissionsenhed fra motoren til hjulene i en bil, eller fra din arm via et hjul til en aksel, hvis du trækker en spand op, der hænger i et reb.
- Areal** Areal er en mængde, der er udtryk for en overflades størrelse.
- D** **Drejningspunkt** Se Omdrejningspunkt.
- Drevet maskindel** Almindeligvis et tandhjul, en remskive eller en vægtstang, som drives af en anden. Det kan også være en vægtstang, der drives af en knastskive.
- E** **Effekt** Den styrke og hastighed, maskinen udfører arbejde med.
- Effektivitet** Et mål for, hvor meget af den kraft, der overføres til maskinen, som kommer ud igen i form af nyttigt arbejde. Friktion giver ofte stort energispild og nedsætter derfor en maskines effektivitet.
- Energi** Evnen til at udføre arbejde. Vi får energi fra den mad, vi spiser. Ishockeyspilleren og snurretoppene får deres energi fra dig.
- F** **Fair testning** Måling af en maskines ydeevne ved at sammenligne dens ydelse under forskellige forhold.
- Friktion (gnidningsmodstand)** Den modstand, der opstår, når to overflader gnider mod hinanden, f.eks. en aksel, der drejer i et hul, eller når man gnider sine hænder mod hinanden.
- G** **Geare ned** Et lille tandhjul drejer et større tandhjul og forstærker kraften fra krafttilførslen. Men det store tandhjul drejer langsommere.
- Geare op** Et stort tandhjul drejer et mindre tandhjul og formindsker kraften fra krafttilførslen. Men det lille tandhjul drejer hurtigere.
- H** **Hastighed** Hastighed er en beskrivelse af, hvor langt man bevæger sig pr. tidsenhed.
- K** **Kraft** Enten et skub eller et træk.
- Kraftindtag** Den del af en maskine, som regel et gear, en remskive, en vægtstang, en krumtap eller en aksel, hvor kraften kommer ind i maskinen.
- Kronhjul** Et tandhjul, hvor tænderne sidder på den ene side, så det ligner en krone. Kan bruges sammen med et andet kronhjul eller et almindeligt tandhjul til at ændre bevægelsens vinkel 90°.

L	Ligevægtstilstand	Et legeme er i balance og bevæger sig ikke, når alle de kræfter, der påvirker det, er lige store og modsatte.
M	Masse	Masse er mængden af stof i en genstand. På jorden får tyngdekraftens påvirkning af din krop dig til at veje f.eks. 50 kg. Hvis du er i kredsløb om jorden, føler du dig vægtløs – men du har stadig en masse på 50 kg. Forveksles ofte med vægt.
N	Nulstilling	Flytte en viser på en skala tilbage til nul. F.eks. nulstilling af målevognens skala.
O	Omdrejningspunkt	En vippe har omdrejningspunktet i midten. Omdrejningspunktet behøver ikke altid at være midt på vægtstangen. I nogle former for vægtstænger ligger omdrejningspunktet i den ene ende, det gælder f.eks. en trillebør.
	Opdrift	Opdrift er den opadrettede kraft, der påvirker en genstand, så den kan flyde. Hvis opdriften overstiger vægten, flyder genstanden. Hvis vægten overstiger opdriften, synker genstanden.
R	Rem	Et ubrudt bånd om to drivhjul, så det ene kan dreje det andet. Den er ofte designet til at kunne glide på hjulet, hvis det hjul, der drives, pludselig holder op med at rotere.
	Rotation	Omdrejning om et centralt, fast punkt. Rotation er en bevægelse omkring et legeme på en sådan måde, at ethvert punkt på legemet forbliver i en fast afstand fra et bestemt fast punkt.
S	Snekke	Et tandhjul, der ligner en skrue, fordi det har en enkelt, spiralformet tand. Kan bruges sammen med et andet tandhjul til langsomt at afgive stor kraft.
T	Tandhjul	Et hjul med tænder. Man kan bl.a. klassificere tandhjul efter, hvor mange tænder de har, f.eks. et tandhjul med 8 tænder eller et tandhjul med 40 tænder. Tandhjul kan bruges til at overføre kraft, øge eller nedsætte hastighed samt ændre roterende bevægelsers retning.
	Trisse	En trisse er en enkel maskine, der normalt består af et hjul med en fordybning i kanten, hvor der er anbragt et reb, et kabel eller en kæde. En trisse bruges til at overføre kraft, ændre hastighed eller dreje et andet hjul.
U	Uligevægtig kraft	En kraft, der ikke modvirkes af en lige så stor og modsatrettet kraft. En genstand, der påvirkes af en uligevægtig kraft vil begynde at bevæge sig på en eller anden måde. Det gælder f.eks. en vippe, der ikke er i balance.
V	Vægt	Det noget vejer.
	Vægtstang	En vægtstang er en mekanisme, der gør arbejdet lettere. Den er en af de mest anvendte enkle maskiner. Vipper, sakse, negleklippere, pincetter, tænger, klaverer, parkometre og trillebøre indeholder alle vægtstænger.
	Vinkel	Området mellem to linjer eller flader, der skærer hinanden; forskellen mellem to linjers hældning; måles i grader eller radianer.